

Gert van Beek

met medewerking van

Gert Jan de Vries

Meneer Heineken,
het is voorbij

Hoe de politie Freddy Heineken bevrijdde

Ambo|Amsterdam

Mijn vuurdoop

Woensdag 9 november. Op de avond dat Heineken en Doderer werden ontvoerd volgde ik aan de Rechercheschool in Zutphen een tweeweekse cursus voor recherchechefs. Ik was pas sinds mei '83 chef van het bureau Zwarte Criminaliteit (zc) en moest op menig rechercheterein nog bijgespijkerd worden. We zaten midden in een uitleg van het ijkwezen over het bepalen van de zuiverheid van zilver toen ik door de conciërge van het gebouw uit het lokaal werd gehaald. Er was telefoon voor me uit Amsterdam. Mobieltjes bestonden er niet en van Twitter had nog nooit iemand gehoord.

Het was mijn echtgenote, die me vertelde dat eerder die avond Freddy Heineken was ontvoerd. Ze was telefoniste/telexiste op het hoofdbureau van politie en in die tijd liep al het externe telefoonverkeer nog via de centrale. Het was die avond plotseling wel heel erg druk geworden en al snel werd bekend dat er een ontvoering gaande was. Het was, zo hoorde ik later, om exact zeven uur gebeurd en het achtuurjournaal had er al aandacht aan besteed.

Heineken ontvoerd. Een ontvoering. Ik liep terug naar het klaslokaal, ging zitten en merkte dat ik me niet meer op de les kon concentreren. In stilte overdacht ik welke taken toebehoorden aan mijn bureau. Illegaal vuurwapenbezit vormde de ene afdeling, met zo'n vijf rechercheurs, en Overvallen, Gijzelingen & Terrorisme de andere, met een man of twaalf. Ontvoering

kwam in het rijtje niet voor. Aan de andere kant leek het me dat dit toch op zijn minst in de buurt van mijn takenpakket kwam. Waarom had het hoofdbureau me dan niet gebeld?

Ik vertelde mijn klasgenoten en de docent over de ontvoering en verontschuldigde me om even nader contact op te nemen met de basis. Bij de receptie belde ik adjudant Herman van Hoogen, mijn steun en toeverlaat op de afdeling Overvallen en een begrip in het Amsterdamse politiekorps. Herman zat sinds 1954 bij de hoofdstedelijke politie en kende er iedereen. Hem kon niemand meer iets wijsmaken.

Als jong hoger kaderlid doe je er verstandig aan te investeren in de relatie met ervaren rotten als Herman, die de cultuurdragers van een bureau of afdeling zijn. Wanneer je als ambitieus hoger kaderlid enige invloed op de bedrijfscultuur wilt uitoefenen doe je dat via je adjudant. Herman, een broodnuchtere Groninger met een groot inlevingsvermogen en dito verantwoordelijkheidsgevoel, was sinds de oprichting van de afdeling de dragende en constante factor van Overvallen. Ik was de zoveelste baas die hij zag langskomen.

Herman deelde me in korte bewoordingen mee dat hij om halfacht het bureau was binnengestormd, een kwartier nadat de centrale meldkamer hem had gebeld over de ontvoering. Hij wist niet zo gauw hoe hij mij in Zutphen kon bereiken en had mijn plaatsvervanger gebeld, maar die had zijn telefoon niet opgenomen. Hij had vervolgens Kees Sietsma gebeld, die op dat moment baas was van het bureau Ondersteuning Recherche Operaties (ORO). Strikt genomen was Kees van een andere afdeling, maar hij was al jaren recherchechef aan het hoofdbureau en had vele afdelingen doorlopen.

Hermans keuze om Kees te bellen was een logische. Kees was een rechedier in hart en nieren. Zeer slim en strategisch een kanjer, maar ook een harde voor zijn personeel. Als chef ORO beschikte hij over observatiecapaciteit, tapkamers, infiltranten

in het criminele milieu en aardige ‘technische speeltjes’ waarmee hij en zijn mensen bureaus als Zwarte Criminaliteit, Verdovende Middelen, Autodiefstallen, Fraude- en Helingbestrijding en de Moordbrigade ondersteunden.

Inmiddels waren Herman en Kees samen begonnen de zaak op te starten. Het leek Herman ‘nuttig’ als ik ook ‘die kant’ opkwam. Daarmee verdwenen mijn twijfels.

Een kwartiertje later zat ik in mijn Citroën 2CV, op weg naar de grootste en meest indrukwekkende praktijkles van mijn leven. Ik had tegen de cursusleiding gezegd dat ik onmiddellijk weg moest – een aantal cursisten had zo mee gewild –, had inderhaast wat spullen in de auto gegooid en was vertrokken. Aan het leeghalen van mijn kledingkast dacht ik niet eens, in de naïeve veronderstelling dat ik er de volgende week wel weer zou zijn.

Het was rotweer en de wind stond verkeerd, wat bij zo’n lelijke eend behoorlijk wat uitmaakt. Ik deed er een uur of twee over in een auto zonder radio, afgesneden van de buitenwereld. Wat zou me te wachten staan? Wat zou ik op het bureau aantreffen? Ik was eenendertig en leidde nog maar een paar maanden het bureau Zwarte Criminaliteit. Volstrekt onervaren was ik niet, maar hoe ik deze zaak moest aanpakken kon ik tijdens die autorit niet bedenken.

Sinds juli 1975 werkte ik bij de Amsterdamse politie. Na de Nederlandse Politieacademie in Apeldoorn had ik als jonge inspecteur snel carrière gemaakt binnen het korps. Ik had – als geboren Texelaar – al vóór mijn opleiding het gevoel gehad dat Amsterdam mijn stad was en de plaatsingscommissie was me gunstig gezind geweest. Vanaf de eerste dag had ik me in Amsterdam als een vis in het water gevoeld.

Anders dan de politieschool leidt de politieacademie op voor de hogere functies. Ik zou dus per definitie leidinggevende wor-

den, maar moest – net als alle jonge inspecteurs – eerst in de praktijk aantonen dat ik dat in de vingers had. Daar was ik tijdens mijn eerste halfjaar in de functie van brigadier/wachtcommandant aan bureau Singel mee begonnen. Vervolgens was ik in het management development-programma (MD) beland, dat me in vier jaar tijd moest laten kennismaken met – in willekeurige volgorde – de vier grote diensten waaruit het Amsterdamse korps is opgebouwd: de Uniformdienst, de Verkeersdienst, de Recherchedienst en de Beheersdienst.

Mijn eerste halte was de recherche geweest, bureau Warmoesstraat. Mijn mentor, Appie Baantjer, was toen een jaar of zestig en nog niet de beroemdheid die hij later zou worden. Hij schreef al jaren columns in het *Nieuws van de Dag* en informeerde dan ook altijd nieuwsgierig bij collega's of ze nog iets aardigs hadden beleefd waar hij een verhaaltje van kon maken. Sinds een jaar of twee schreef hij sfeervolle detectives over zijn alter ego De Cock. Die boeken werden zo populair dat Appie later graag pochte dat hij meer verdiende dan de hoofdcommissaris.

Als icoon van de Amsterdamse recherche zat Appie vrijwel heel zijn lange carrière aan bureau Warmoesstraat, midden in de 'vierkante kilometer ellende'. En gedurende zes maanden zat ik aan het bureau tegenover hem, net als hij met uitzicht op de Heintje Hoeksteeg.

Van Appie had ik in hoog tempo heel wat kneepjes van het vak geleerd. Hij maande me tot kalmte als ik door de drukke binnenstad plankgas naar een moordzaak wilde rijden. 'Geen haast, rechercheur. Ze zijn al dood.' Hij leerde me dat naast de feiten en omstandigheden die tot waarheidsvinding moeten leiden vooral ook het motief van de dader belangrijk is, om te doorgronden wat en waarom hij iets heeft gedaan. Van hem leerde ik ook het verschil tussen wetshandhaving en rechtshandhaving. Ik ben duidelijk een aanhanger van de laatste stro-

ming. Het gaat er in eerste instantie niet om of iets fout of niet fout is, je moet ook de context meewegen. Als niemand er last van heeft en als het rechtsgevoel niet is aangetast, treed je niet op omdat er een regeltje is overtreden.

Appie was ook een kei in het omschrijven van de plaats delict, de 'pd', en de omstandigheden waaronder een misdrijf had plaatsgevonden. De redenen van wetenschap, zoals dat officieel heet. De zintuiglijke waarnemingen: ik hoor, ik zie, ik proef, ik ruik, ik voel. En dat zo omschrijven, zonder eigen interpretatie, dat de officier van justitie en de rechter het als het ware door hun oogharen als een film voor zich zien.

Na het halve jaar bij Appie op de onderzoekkamer werkte ik een halfjaar voor de recherchechef van de Warmoesstraat, Joop van Riessen. Het was – midden jaren zeventig – de tijd van de opkomst van de Chinese triades met hun heroïne en helaas ook een aantal corruptieaffaires.

Na het jaar recherchedienst volgde in 1977 een jaar bij de Verkeersdienst aan het bureau Admiraal de Ruijterweg. Niet zo spannend als het jaar ervoor, maar toch ook politiewerk. Na anderhalf jaar werd ik al uit het MD-programma gehaald en begon ik aan mijn eerste echte cheffunctie: ik werd chef van de motormuizen, zoals ze in het korps ook wel werden genoemd. Ik had een gat in de lucht moeten springen, maar op Texel had ik nog niet eens op een bromfiets gereden, laat staan op een motor. Ik stond daarom niet te trappelen. Halsoverkop heb ik mijn motorrijbewijs gehaald en intern nog een aanvullende rijopleiding gedaan, want als politiemotorrijder moet je als het ware achterstevoren zo'n motor kunnen besturen. En dan heb je in Amsterdam nog die lastige tramrails, waar je, als ze nat zijn en je niet goed stuurt, al heel snel een schuiver op maakt.

Voorjaar 1981 zat ik na zo'n drieënhalf jaar als chef van de motordienst aan het eind van mijn houdbaarheidsdatum. Althans, dat vond de korpsleiding. Zelf had ik er nog wel langer willen blijven. In de verplaatsingscarrousel van dat moment, waarin alle hogere kaderleden zitten, kreeg ik te horen dat ik plaatsvervangend chef van het stabureau Mobiele Eenheid werd.

De ME is een schaduworganisatie binnen de reguliere korpsorganisatie. Als er collectief moet worden opgetreden wordt de mobiele eenheid ingezet. Dat hoeft niet altijd om het bestrijden van rellen te gaan. Ook bij het op linie zoeken naar een vermist kind of voorwerp wordt de ME ingeschakeld.

Bij daadwerkelijke inzet vervulde ik meestal een staffunctie ten behoeve van de commandant die voor die gelegenheid werd aangewezen. Zo was ik nauw betrokken bij de ontruiming van de Grote Wetering, Lucky Luyk en het Wijers-complex. In die tijd was er elke vrijdag een demonstratie bij het Amerikaanse consulaat op het Museumplein wegens de rol van de vs in El Salvador, waar vier IKON-journalisten waren gedood. Het liep vaak uit de hand. Een hectische tijd, maar meestal voel ik mij dan juist op mijn gemak.

Ook hier werd ik veel te vroeg naar mijn zin overgeplaatst naar de volgende stek. In mei 1983 werd ik chef van het bureau Zwarte Criminaliteit en in die hoedanigheid was ik nu op weg naar Amsterdam. Waar had ik het aan te danken dat ik chef Zwarte Criminaliteit was geworden? Met mijn aanpak in vorige functies had ik lef getoond, creativiteit en inzicht in de problematiek die mij was toevertrouwd. Dat had mijn carrière vast geholpen. Daar verderop, aan de Amstel, wachtte de grootste uitdaging van mijn leven. Was ik daar wel op voorbereid? De korpsleiding dacht van wel, anders hadden ze me niet op deze veeleisende positie geplaatst.

Bureau Zwarte Criminaliteit was in 1976 opgericht onder de naam Overvallen, direct na een totaal uit de hand gelopen

bankoverval door Italiaanse gangsters op het Valeriusplein in Amsterdam. Het was de eerste in zijn soort, een overval die was uitgelopen op een grote schietpartij. Er zouden nog veel bankovervallen volgen, totdat banken beter beveiligd werden; daarna werden tankstations en juweliers het doelwit.

Het was bijna elf uur toen ik mijn eend op de Elandsgracht parkeerde. Vier uur nadat Heineken was gekidnapt ging ik me melden, maar bij wie? De situatie was unheimisch. Formeel gezien was ik de leider van het onderzoek en zodoende moesten ze zich bij mij melden. Maar iedereen was al zo druk bezig dat ik me op mijn eigen bureau nutteloos voelde.

Voor zover ik ook maar een tel had geloofd dat ze op mij zaten te wachten, was die illusie verleden tijd toen ik de afdeling betrad. Daar kwam ik commissaris Henk Terhaar tegen, die als hoofd executieve rekerchedienst mijn directe baas was. Op bureau Admiraal de Ruijterweg was hij eerder mijn districtschef geweest. Ik had Terhaar leren kennen als een zeer integere chef. Eentje van weinig woorden, recht voor zijn raap. Er viel met hem niet te spotten en mede doordat hij qua uiterlijk wel iets weg had van de fundamentalistische geestelijk leiders die de islamitische staat Iran hadden uitgeroepen, werd hij in de wandelgangen de ayatollah genoemd.

‘Zo, ben je er,’ sprak de ayatollah met zijn kenmerkende hartelijkheid. ‘Kees heeft de leiding, hoor. Jij bent tweede man. Totdat ze vrij zijn en dan zien we wel.’

Hoofdinspecteur Kees Sietsma was zeven jaar ouder dan ik, gepokt en gemazeld in het recherchevak en had, zoals iedereen wist, deel uitgemaakt van het team rond de ontvoering van Maup Caransa in 1977. Hij was de juiste man op de juiste plaats. Terhaar had hem volkomen terecht de leiding gegund en beloofd zijn besluiten te zullen verdedigen tegenover hoger geplaatsten.

Eendrachtig en routineus hadden Kees en Herman van Hoo- gen vroeg in de avond de leiding genomen. Herman had eerst Kees thuis gebeld en vervolgens alle rechercheurs van de afde- ling Overvallen. Zodra die arriveerden, stuurde hij ze met een taak de straat op om maar zo snel mogelijk in beeld te krijgen wat er precies was gebeurd. In de praktijk betekende dat buurt- onderzoek doen, getuigen vinden en horen, en sporen veilig- stellen.

Kees had op zijn beurt hoofdinspecteur Johan van Kastel ge- beld, de chef van het observatieteam (OT), een van de afdelingen van Kees' ondersteunende recherchebureau. Vroeger noemden we die club de Volgerij. Het was lang niet altijd actief volgen, er zat ook heel veel statisch werk bij, posten. Posten hield in dat je urenlang onopvallend bij iemand voor de deur stond (of zat) en al die tijd scherp moest blijven. Observeren is een betere naam voor dit specialisme, dat heel veel geduld vergt.

Omdat ze dicht bij elkaar woonden, waren Johan en Kees – net als anders – samen in Johans dienstauto naar het bureau ge- reden. Onderweg had Kees aan ander personeel al de nodige opdrachten kunnen geven via de mobilfoon in die auto.

Normaliter was de politieradio eenvoudig af te luisteren, waardoor die in menige huiskamer en zeker bij criminelen en fotojournalisten de populairste publieke zender was. Het obser- vatieteam maakt daarom gebruik van frequenties die 'op crypto' staan. Wie niet over de juiste sleutel beschikt hoort alleen 'rie- dels'.

Een van de eersten die Kees belde was het hoofd van de Crimi- nele Inlichtingendienst (CID). Die afdeling bestaat uit recher- cheurs die hun oor te luisteren leggen in het criminele milieu en die in dat milieu over contacten beschikken en informanten run- nen. De CID kende de criminele groeperingen en wist welke in staat waren tot ontvoering. Het was zaak om zo snel mogelijk in kaart te brengen waar de leden van die bendes op dat moment

mee bezig waren. Nog voordat Kees Sietsma op het hoofdbureau was aangekomen, gingen de CID-rechercheurs de bekende plekken af op onder andere het Rembrandt- en Thorbeckeplein, waar duistere zaken werden gedaan.

Kees belde ook Teun Platenkamp, een grote blozende man met een dun snorretje, die werkte bij de Bijzondere Zaken Centrale (BZC) van de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) van het ministerie van Justitie in Den Haag. In die functie beschikte hij over landelijke databanken – onder andere van vin-ger- en schoenafdrukken en moetafdrukken van bijvoorbeeld een koevoet of schroevendraaier – maar ook fotocollecties. Bovendien had de CRI deskundige ‘tekenaars’ in dienst die aan de hand van getuigenverklaringen compositietekeningen konden maken. Teun was vanuit de CRI betrokken geweest bij de ontvoering van Toos van der Valk, destijds behandeld door de rijkspolitie Den Bosch.

Teun had een klein decennium eerder op mijn plek gezeten, als eerste chef van de pas opgerichte afdeling Overvallen, uiteraard met Herman van Hoogen als adjudant. Teun kende de stad, het team en de criminaliteit als geen ander. Hij hoefde dus niet te worden ingewerkt en – nog een voordeel – Kees en Teun waren studiegenoten van de Nederlandse Politieacademie, dus ze hadden aan een half woord genoeg.

Iedereen was in functie toen ik als laatste aankwam. De eerste resultaten waren zelfs al binnen.

Om klokslag zeven uur was Heineken die avond de deur uitgelopen van zijn privékantoor, schitterend gelegen aan het Tweede Weteringplantsoen, waar het zich uitstrekte over drie negentiende-eeuwse stijlpanen, de nummers 3, 5 en 7. ‘Het Pentagon’ was een onopvallend kantoorgebouw, strategisch vlak bij het hoofdkantoor aan de Nicolaas Witsenkade gelegen, met uitzicht op de bakermat van het bedrijf: de brouwerij aan de Stadhouderskade.

Van het Pentagon, de onneembare vesting, naar de als een soort rijdende kluis functionerende Cadillac Fleetwood was een afstand van hooguit vijftien meter door de buitenlucht. Op deze woensdagavond bleken dat er vijftien te veel.

Heineken werd onder bedreiging van een pistool een busje in gesleurd. Twee dames met wie hij naar buiten was gekomen waren met traangas buiten gevecht gesteld en Ab Doderer, zijn privéchauffeur, had een klap op zijn hoofd gekregen en was ook de bus in gesleurd. Beide mannen was met kracht een integraalhelm over het hoofd geduwd.

De dames waren gillend de Weteringschans op gerend. De juist passerende taxichauffeur Fred Wuyts had begrepen dat er iets bijzonders aan de hand was, zeker toen hij ook de woorden 'help' en 'ontvoering' verstond. Hij had dit onmiddellijk gemeld aan de taxicentrale, die een rechtstreekse lijn met de centrale meldkamer (CMK) van de politie onderhoudt. Zodoende waren binnen enkele minuten alle dienstdoende taxichauffeurs en politiemensen op de hoogte. Op dringend verzoek van de CMK vroeg de taxicentrale aan chauffeur Wuyts of hij achter de bus wilde blijven rijden en zijn positie wilde doorgeven.

Wuyts – met een passagiere op de achterbank – was de oranje Renault-bus waarin de daders en de ontvoerde mensen zouden zitten gevolgd, over de Weteringschans in de richting van het Frederiksplein, langs De Nederlandsche Bank, rechtdoor richting de Sarphatistraat. Zoals gebruikelijk stuurde de CMK uniformdienstauto's, in het jargon pitauto's, naar het Tweede Weteringplantsoen. Vrijwel meteen meldde Wuyts dat de bus ter hoogte van het Professor Tulpplein rechts afsloeg. Hij zou zodoende voor de hoofdingang van het statige Amstelhotel belanden en daar terug moeten, want het Professor Tulpplein is weinig meer dan een strook parkeerplaatsen waar je als automobilist uitsluitend een rondje omheen kunt rijden terug naar de Sarphatistraat. Een andere uitweg is er niet.

Tot zijn stomme verbazing zag Wuyts de Renault voorbij het Amstelhotel rechtdoor rijden, door het fietstunneltje onder de Torontobrug. Hij wist dat de doorgang daar versperd werd door amsterdammertjes, maar die bleken verdwenen. Toen de taxi-chauffeur dat zag, reed hij ook die kant op en was er daardoor nog net getuige van dat de ontvoerden uit de bus naar een witte personenauto werden gesleept.

Voordat hij meer kon waarnemen kwam er iemand met een zwarte bivakmuts en getrokken vuurwapen op hem af lopen, waarna hij zich geen moment bedacht en de taxi in de achteruit zette. Van een afstandje had hij daarna alleen nog gezien hoe de witte auto over de Weesperzijde in de richting van de Berlagebrug was gereden. De Renault-bus was op de secundaire rijbaan van de Mauritskade tussen de Swammerdamstraat en de Weesperzijde achtergelaten. Ook naar deze plek stuurde de meldkamer pitauto's om poolshoogte te nemen. Om 19.15 uur was de eerste surveillanceauto ter plaatse. De agenten rapporteerden dat ze de oranje bus met draaiende motor en geopend achterportier aantroffen.

De politiemensen bij het Tweede Weteringplantsoen hadden inmiddels een eerste korte verklaring van de dames opgenomen. In combinatie met de aangetroffen Renault-bus was de situatie voor de meldkamer duidelijk geweest. Hier was een ontvoering gaande. Er moest worden opgeschaald.

Volgens het protocol stuurde de CMK behalve geüniformeerde dienders ook districtsrechercheurs naar het Tweede Weteringplantsoen en de Mauritskade. Daarnaast waarschuwde men het bureau Zware Criminaliteit en de TOHD, de Technische Opsporings- en Herkenningsdienst, die sporenonderzoek ging doen op de plaats delict.

Twee rechercheurs van bureau Lijnbaansgracht namen een wat uitgebreider verklaring op van de dames met wie Heineken

naar buiten was gekomen. Deze verklaringen riepen echter meer vragen op dan antwoorden. Volgens de ene dame waren er vijf daders, volgens de andere drie. De eerste had alleen mannen met bivakmutsen gezien, de tweede kon een gezicht beschrijven.

De ene dame, mevrouw Alleman, wist te vertellen dat ze was bedreigd met een FN, een pistool van Belgische makelij. Van Appie Baantjer had ik geleerd dat soort verklaringen te wantrouwen. Een vrouw die vermoedelijk nog nooit een vuurwapen had gezien en die met traangas was verblind had in het halfduister een FN kunnen onderscheiden. Ik dacht er het mijne van.

De andere dame beschreef een van de daders als een kleine blanke dikkerd met een bierbuik, slordig stroblond haar en een vierkante bril met metalen pootjes. Hij liep moeilijk. De tweede dader die ze kon beschrijven was aanzienlijk langer en dunner en droeg een naturelkleurige bivakmuts.

Deze dame had – heel curieus – recentelijk van Heineken gehoord dat hij over een ontvoering had gedroomd. Hij was vastgehouden in een kale kamer op luchthaven Schiphol en hoorde de hele dag vliegtuigen overkomen.

Mevrouw Alleman had ook een kleine blanke dikkerd ‘zonder masker’ gezien, maar met donker haar en een dikke snor. De andere twee, van wie er ten minste eentje blank was, droegen zwarte bivakmutsen en spraken Nederlands met een Amsterdams accent.

Wuyts, die inmiddels ook door rechercheurs was gehoord, wist te melden dat hij had gezien dat er achter in de bus was gevochten. Gezien de leeftijd van de slachtoffers, 60 en 57 jaar, en die van de daders, geschat op een jaar of dertig, leek dat nogal onwaarschijnlijk. De man die de taxichauffeur met een vuurwapen bedreigd had zou een donker uiterlijk hebben, al had Wuyts zijn gezicht niet kunnen onderscheiden.

Die huidskleur week af van wat de dames hadden gezien. Het zou een blanke groep met één of twee buitenlanders kunnen zijn, dachten we. De term allochtoon gebruikten we in die tijd niet. Wuyts' verklaring was op dat punt echter onbetrouwbaar, want het was ongeloofwaardig dat hij niet 's mans gezicht had kunnen onderscheiden maar wel had gezien dat het wapen een FN was, waarvan hij het kaliber tot twee cijfers achter de komma kon noemen.

In de oranje Renault-bus trof de TOHD bloedspetters aan. Later op de avond – toen de bus inmiddels was opgetakeld en meegenomen naar het hoofdbureau – stelden de technisch rechercheurs vast dat het inderdaad om bloed ging. We namen voorlopig aan dat het bloed van Doderer was, want die had immers klappen gekregen.

In twee sporttassen die voorin voor de bijrijdersstoel van de bus lagen zaten machinepistolen, uzi's, met een heleboel patronen en verder een klauwhamer, wat *tie rips* en een bril met één glas en kleine splintertjes in het montuur op de plek waar het tweede glas had gezeten. En verder lagen er achter in de bus een brillenkoker met een bril en een Parker-ballpoint.

Diezelfde avond konden we al vaststellen dat de Renault-bus op 20 juli 1983 bij een verhuurbedrijf in Rotterdam was gestolen, samen met een zilverkleurige Opel Kadett. Beide auto's stonden voor de deur geparkeerd. De sleutels die door de huurder na gebruik in de brievenbus waren gedeponneerd waren er kennelijk door de autodief uit gehengeld.

Op het hoofdbureau was het druk, niet alleen vanwege de inderhaast opgeroepen rechercheurs, maar ook door de aanwezige autoriteiten. Gebruikelijk is dat bij een calamiteit van enige omvang de 'driehoek' bij elkaar wordt geroepen, het gezelschap dat bestond uit de hoofdofficier van justitie mr. Cees van Steenderen, burgemeester Ed van Thijn en korpschef Jaap Valken.

De hoofdofficier en de burgemeester vormen het zogenoemde 'bevoegde gezag' over de politie. Anders dan de krakers met hun leus 'Nederland Politiestaat' beweerden heeft de politie geen zelfstandige beleidsvrijheid. Zij komt als 'zwaarmacht' alleen in actie als het bevoegd gezag haar iets opdraagt.

Omdat het zo'n bijzondere zaak leek waren er nog diverse andere hoge functionarissen aanwezig. Het Heineken-concern had een afgevaardigde gestuurd die al snel van groot belang zou blijken, mr. Rob van der Vijver, een boomlange, zeer beheerste heer die zich voorstelde als lid van de raad van bestuur.

Om kwart over tien ging de telefoon. Collega's van de gemeentepolitie Den Haag. Omstreeks 21.50 uur was er een grote envelop bezorgd op het politiebureau Huygenspark in Den Haag. Mensen die net aangifte van de diefstal van een jas hadden gedaan en het bureau verlieten hadden hem op de deurmat gevonden. De adressering luidde: 'Aan de politie.' Ze waren er mee naar binnen gelopen en hadden hem aan de wachtcommandant overhandigd.

De envelop voelde zwaar aan. De brigadier had hem nieuwsgierig opengemaakt. Er zat een zo te zien duur horloge in een paspoort op naam van Albert Doderer, geboren 10 september 1926. Iedereen kende de naam van Joop Doderer die Swiebertje speelde in de populaire gelijknamige tv-serie, maar van Albert Doderer had nog nooit iemand gehoord.

Behalve de voorwerpen zat er een tweede, kleinere envelop in de grote, geadresseerd 'Aan de familie A. Heineken.' Zoals het plichtsgetrouwe en nieuwsgierige politieambtenaren betaamt, werd ook deze envelop opengemaakt. Als hij echt voor Heineken was bestemd, had de afzender hem maar op de juiste wijze moeten versturen en niet bij de politie in de bus moeten doen, was de gedachte van de dienders die inmiddels in een groep om de wachtcommandant heen stonden.